

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege.
A hivatalos közzétételre az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2297/2025.

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Handó Tünde*, *dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó* és *dr. Márki Zoltán* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Debreceni Törvényszék 15.K.700.572/2025/4. számú ítélete és a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatala HB-03/ESZEUR/00235-8/2025. számú határozata alaptörvény-ellenesek, ezért azokat megsemmisíti.
2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet 2023. július 28. és 2025. június 30. között hatályos 23. § (4) bekezdése a jelen határozat nyomán lefolytatásra kerülő új eljárásban nem alkalmazható.
3. Az Alkotmánybíróság – hivatalból eljárva – megállapítja, hogy az Országgyűlés az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését és 24. cikk (1) bekezdését sértő, mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet idézett elő azzal, hogy nem szabályozta egyértelműen a Kúria eljárását az Alkotmánybíróság azon döntéseinek esetére, amikor az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja szerinti alkotmányjogi panasz eljárás során állapít meg alkalmazási tilalmat. Az Alkotmánybíróság felhívja az Országgyűlést, hogy jogalkotói feladatának 2026. október 31. napjáig tegyen eleget.

Indokolás

I.

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, melyben a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások igénylésének

és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 2023. július 28. és 2025. június 30. között hatályos, a Debreceni Törvényszék 15.K.700.572/2025/4. számú ítéletében alkalmazott 23. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, valamint az alaptörvény-ellenes jogszabály alkotmányjogi panaszra okot adó egyedi ügyben történő alkalmazásának kizárását kérte.

- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapját képező egyedi ügyben megállapított tényállás szerint az indítványozó két testvére egészségi állapotukra tekintettel rokkantsági járadékban és fogyatékosági támogatásban részesülnek. Az indítványozó édesapja 2012. augusztus 1. napján, édesanyja pedig 2024. március 7. napján hunyt el. Az indítványozó 2025. január 27. napján súlyosan fogyatékos testvérei gondozására tekintettel gyermekek otthongondozási díja (a továbbiakban: gyod) megállapítására irányuló kérelmet terjesztett elő, melyet a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatala 2025. február 7. napján kelt, HB-03/ESZEUR/00235-8/2025. ügyiratszámú határozatával érdemi vizsgálat nélkül elutasított. A kérelem elutasításának indoka kizárólag az volt, hogy az indítványozó a gyod megállapítása iránti kérelmét az édesanya halálát követő 3 hónapon túl nyújtotta be, a Vhr. kérelem elbírálásakor hatályos 23. § (4) bekezdése pedig kizárta az indítványozó számára az ellátás megállapításának lehetőségét akkor, ha a kérelem benyújtására az ellátásra való jogosultságot megalapozó körülmény bekövetkezésétől számított három hónapon túl kerül sor.
- [3] 1.2. Az indítványozó a határozattal szemben keresetet terjesztett elő. A Debreceni Törvényszék 2025. június 25. napján kelt 15.K.700.572/2025/4. számú ítéletével a keresetet elutasította, tekintettel arra, hogy az alperes hatóság határozata nem volt jogszabálysértő. A Debreceni Törvényszék ítéletében utalt az Alkotmánybíróság korábbi, ugyancsak gyod-dal kapcsolatos határozataira [5/2023. (VI. 6.) AB határozat és 22/2024. (XII. 23.) AB határozat], azonban azt rögzítette, hogy a hivatkozott határozatok rendelkezései a jogvita eldöntéséhez nem szolgálhatnak iránymutatásul, a Vhr. alkotmánybíróági vizsgálatát pedig a Törvényszék (anélkül, hogy jogi álláspontjához bármilyen tartalmi indokolást fűzött volna) „nem látta indokoltnak”. (Debreceni Törvényszék ítélete, Indokolás [14]–[15]).
- [4] 1.3. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszát, melyben a Vhr. perben alkalmazott, 2023. július 28. és 2025. június 30. között hatályos 23. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, valamint az alaptörvény-ellenes jogszabály alkotmányjogi panaszra okot adó egyedi ügyben történő alkalmazásának kizárását kérte.
- [5] Az alkotmányjogi panasz és annak kiegészítése szerint a Vhr. támadott rendelkezése sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését, tekintettel arra, hogy a Vhr. önkényesen

zárja ki azokat a hozzátartozókat a gyod-ra való jogosultság köréből, akik kérelmüket az ellátásra való jogosultságot megalapozó körülmény bekövetkezésétől számított három hónapon túl terjesztik elő. Az indítványozó a homogén csoport meghatározása körében az ugyancsak a gyod-ra való jogosultság feltételeinek alkotmányossági vizsgálatát elvégző 5/2023. (VI. 6.) AB határozat megközelítését vette alapul, és arra hivatkozott, hogy a gyod-ra való jogosultság körében az Alkotmánybíróság által a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szocvtv.) kapcsán tett megállapítások a Vhr. esetében is teljes mértékben irányadóak. Az indítványozó kiemelte: álláspontja szerint a különbségtételnek már csak azért sincs alkotmányos alapja, mert a homogén csoporton belül mind a gondozási feladat, mind az igényelt ellátás, mind pedig a védeni kívánt alkotmányos érdek (a súlyosan fogyatékos gyermek folyamatos gondozásának támogatása) azonosak.

- [6] Az indítványozó alkotmányjogi panaszának benyújtását követően (de még jelen alkotmányjogi panasz elbírálásának megkezdését megelőzően) az Alkotmánybíróság 11/2025. (X. 9.) AB határozatával (a továbbiakban: Abh.) megállapította, hogy a Vhr. 23. § (4) bekezdésének 2023. július 28. és 2025. június 30. napja között hatályos 23. §. (4) bekezdése alaptörvény-ellenes volt, és elrendelte az alaptörvény-ellenes rendelkezés általános alkalmazási tilalmát is. Az indítványozó az Alkotmánybíróság ezen határozatára hivatkozással utóbb benyújtott indítványkiegészítésében kifejezetten kérte, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben az Abtv. 45. § (4) bekezdése alkalmazásával egyedi alkalmazási tilalmat állapítson meg.

II.

- [7] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezése:

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.”

- [8] 2. A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet indítványokkal érintett, 2023. július 28. és 2025. június 30. között hatályos rendelkezése:

„23. § (4) A szülőn kívüli más hozzátartozó a gyermekek otthongondozási díja megállapítása iránti kérelmet az Szt. 39. § (1) bekezdése szerinti körülmények – ide nem értve a szülő szülői felügyeleti joga Ptk. 4:186. § (1) bekezdés a), c), e) vagy h) pontja vagy 4:186. § (2) bekezdése szerinti szünetelésének, illetve bíróság általi megszüntetésének esetét – bekövetkezésétől számított három hónapon belül nyújthatja be.”

III.

- [9] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt.
- [10] 1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a Debreceni Törvényszék ítéletét 2025. július 1. napján vette át, alkotmányjogi panaszát pedig határidőben, 2025. augusztus 25. napján nyújtotta be (adta postára). Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek tekinthető, tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló közigazgatási peres eljárás felperese volt. A Vhr. támadott rendelkezését a Debreceni Törvényszék eljárásában alkalmazta. Az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem követelményét teljesíti.
- [11] 2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [12] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz benyújtását követően az Abh.-ban megállapította, hogy a Vhr. 2023. július 28. és 2025. június 30. között hatályos 23. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenes volt, és az Alkotmánybíróság az Abtv. 45. § (4) bekezdése alapján elrendelte az alaptörvény-ellenessé nyilvánított jogszabályi rendelkezés folyamatban lévő ügyekben való általános alkalmazási tilalmát is. A Debreceni Törvényszék ítéletét már az Abh. meghozatalát megelőzően meghozta, ekként az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy az Abh. meghozatalakor már nem minősült „folyamatban levő ügynek”. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint éppen ezért felveti a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét az Alkotmánybíróság által utóbb alaptörvény-ellenessé nyilvánított jogszabály jelen alkotmányjogi panaszra okot adó egyedi ügyben történő alkalmazása. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével, érdemben bírálta el.

IV.

- [13] Az alkotmányjogi panasz megalapozott.

- [14] 1. Az Alkotmánybíróságnak elsőként abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy figyelemmel az Abtv. 31. § (1) bekezdésére, az Alkotmánybíróság vizsgálhatja-e a Vhr. támadott rendelkezésének Alaptörvénnyel való összhangját. Az Abh. rendelkező része szerint a Vhr. 2023. július 28. és 2025. június 30. között hatályos 23. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenes volt, az Alkotmánybíróság pedig az Abtv. 45. § (4) bekezdése alapján elrendelte az alaptörvény-ellenessé nyilvánított jogszabályi rendelkezés folyamatban lévő ügyekben való általános alkalmazási tilalmát is. Tekintettel arra, hogy a jelen alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben a Debreceni Törvényszék az ítéletét 2025. június 25. napján hozta meg, az Alkotmánybíróság pedig az Abh.-t 2025. szeptember 30. napján fogadta el, ezért az általános alkalmazási tilalom a Debreceni Törvényszék eljárását már nem érintette, arra nem hathatott ki.
- [15] Az Abtv. 31. § (1) bekezdése értelmében ha alkotmányjogi panasz vagy bírói kezdeményezés alapján az alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg – nincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panasznak, valamint bírói kezdeményezés alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló vizsgálatának.
- [16] Jelen esetben megállapítható, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz elbírálását megelőzően (azonban az alkotmányjogi panasz benyújtását követően) már döntött a Vhr. 2023. július 28. és 2025. június 30. között hatályos 23. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének kérdésében (ugyanazon alkalmazott jogszabályi rendelkezés), az indítványozó pedig ugyanazon jogszabályi rendelkezésre, ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, és azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, a konkrét esetben pedig a körülmények alapvető megváltozása sem állapítható meg. Az Abtv. 31. § (1) bekezdésének megfelelően éppen ezért jelen esetben nincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panasznak.
- [17] 2. Az is kétséget kizáróan megállapítható, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó egyedi ügyben eljáró hatóság és bíróság a Vhr. Abh.-val alaptörvény-ellenessé nyilvánított rendelkezést alkalmazta, azaz teljesült az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti azon követelmény, hogy az „ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán” az indítványozó „Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be”.
- [18] Az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve, az R) cikk (1) bekezdése értelmében az Alaptörvény Magyarország jogrendszerének alapja, az R) cikk (2) bekezdése értelmében pedig az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek. Az alkotmányjogi panasz eljárás célja annak biztosítása, hogy az Alkotmánybíróság

orvosolhassa az indítványozókat ért alaptörvény-sértéseket. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz elbírálását a fenti szempontok figyelembevételével, az Alaptörvény védelmére és az alkotmányjogi panasz funkciójára tekintettel folytatta tovább.

- [19] 3. Abban az esetben, ha az indítványozó alkotmányjogi panaszára okot adó ügy korábban zárult volna le, és az indítványozó korábban tudta volna előterjeszteni az alkotmányjogi panaszát, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abh.-ban elbírált bírói kezdeményezésekhez egyesíthette volna, ily módon orvosolva az alaptörvény-ellenes jogszabály egyedi ügyben történő alkalmazásának következményét [bírói kezdeményezés és alkotmányjogi panasz egyidejű elbírálására ebben az értelemben például: 25/2019. (VII. 23.) AB határozat].
- [20] Ugyancsak orvosolhatta volna az alaptörvény-ellenes helyzetet, ha az indítványozó alkotmányjogi panasa időben megelőzte volna az Abh. alapját képező bírói kezdeményezéseket, már alaptörvény-ellenessé nyilvánított jogszabály esetében ugyanis bírói kezdeményezésben helye van egyedi alkalmazási tilalom megállapításának [lásd például: 3066/2017. (IV. 4.) AB határozat].
- [21] Abban az esetben pedig, ha az indítványozó egyedi ügyében az eljárás az Abh. elfogadásakor még folyamatban lett volna, az Abh.-ban kimondott általános alkalmazási tilalom eredményeként az eljáró hatóság, illetőleg bíróság a Vhr. alaptörvény-ellenessé nyilvánított rendelkezését nem alkalmazhatta volna. E körben az Alkotmánybíróság arra is rámutat, hogy még abban az esetben is, ha az Alkotmánybíróság egyébként nem rendelte volna el a Vhr. alaptörvény-ellenessé nyilvánított rendelkezése általános alkalmazási tilalmát, az egyedi ügyben eljáró bíróságnak az Abtv. 25. §-a szerinti bírói kezdeményezéssel akkor is kezdeményezhette volna az alaptörvény-ellenessé nyilvánított jogszabályi rendelkezés egyedi ügyben történő alkalmazása kizárását.
- [22] A fenti esetek mindegyike az Abtv. vonatkozó rendelkezéseiből és az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlatából egyenesen következik, azonban a fenti esetek egyike sem feleltethető meg a jelen alkotmányjogi panaszra okot adó ügy egyedi eljárási körülményeinek.
- [23] 4. Figyelemmel a jelen határozat IV.2. pontjában felvázolt szempontokra, az Alkotmánybíróság az alábbiak szerint folytatta a vizsgálatát. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában nem csupán az alaptörvény-ellenesség megállapítását és a támadott jogszabályi rendelkezés megsemmisítését kérte, hanem az Alkotmánybíróság által az Abh.-ban alaptörvény-ellenessé nyilvánított jogszabályi rendelkezés egyedi ügyben való alkalmazásának kizárását is kezdeményezte, az alkotmányjogi panasz benyújtásakor pedig a Vhr. támadott rendelkezésének Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság még nem döntött. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pontja értelmében a határozott kérelem követelménye akkor

teljesül, ha az indítvány tartalmaz „kifejezett kérelmet a jogszabály, jogszabályi rendelkezés vagy a bírói döntés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára”. Az alkotmányjogi panasz ennek megfelelően nem csupán egy jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányulhat, hanem adott esetben (egy más alaptörvény-ellenessé nyilvánított jogszabály esetében) a jogszabály alkalmazásának kizárására is vonatkozhat [hasonlóan a bírói kezdeményezések vonatkozásában elsőként: 3131/2016. (VI. 29.) AB határozat].

- [24] Egy már alaptörvény-ellenessé nyilvánított jogszabály alaptörvény-ellenességének ismételt megállapítása ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra és azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással nem lehetséges [Abtv. 31. § (1) bekezdés]. Az Abtv. 31. § (1) bekezdése azonban kifejezetten nem az „ismételt” alkotmányjogi panasz benyújtását tiltja, hanem a jogszabály alaptörvény-ellenességének „ismételt” megállapítását.
- [25] Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapítja, hogy jelen esetben nincs annak eljárásjogi akadálya, hogy az Alkotmánybíróság a Vhr. támadott rendelkezése Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálata mellőzése mellett állást foglaljon a Vhr. alkotmányjogi panaszra okot adó egyedi ügyben történő kizárásának kérdésében.
- [26] Az Alkotmánybíróság a Vhr. 2023. július 28. és 2025. június 30. között hatályos 23. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására vonatkozó vizsgálatot [figyelemmel az Abh. megállapításaira, és figyelemmel az Abtv. 31. § (1) bekezdésére] tehát mellőzte. Nem mellőzhette azonban az Alkotmánybíróság a Vhr. támadott rendelkezése egyedi ügyben való alkalmazásának kizárásáról szóló döntést, annak érdekében, hogy a hasonló ténybeli alapból származó, azonos jog alapján keletkezett jogviszonyok hasonló elbírálást nyerjenek a rendes bíróság előtt {elsőként: 3131/2016. (VI. 29.) AB határozat, Indokolás [16]-[17]}.
- [27] Az Abtv. 45. § (3) bekezdése értelmében a jogszabály megsemmisítése főszabály szerint nem érinti a határozat közzététel napján vagy azt megelőzően létrejött jogviszonyokat, és a belőlük származó jogokat és kötelezettségeket. Ekként az Abh. hatálya automatikusan nem terjed (nem terjedhet) ki az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben született, az Abh. meghozatalát megelőzően már jogerőssé vált bírósági döntésre.
- [28] Az Abtv. 45. § (4) bekezdése értelmében ugyanakkor az Alkotmánybíróság szabadon, az Abtv. főszabályától eltérően is dönthet a megsemmisített jogszabály általános vagy egyedi ügyekben történő alkalmazhatatlanságának kérdésében, ha ezt az Alaptörvény védelme, a jogbiztonság vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke indokolja. Jelen esetben mind az Alaptörvény védelme, mind az alkotmányjogi panasz eljárás funkciója, mind pedig az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke (az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása volt a kérelem elutasításának egyetlen indoka) indokolja, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 45. § (4) bekezdése

alkalmazásával elrendelje a Vhr. 2023. július 28. és 2025. június 30. között hatályos 23. § (4) bekezdése egyedi ügyben történő alkalmazásának kizárását. Az Alkotmánybíróság ezért a rendelkező részben foglaltak szerint akként rendelkezett, hogy a Vhr. 2023. július 28. és 2025. június 30. között hatályos 23. § (4) bekezdése az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben nem alkalmazható.

- [29] 5. Figyelemmel a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 123. § (1) bekezdésére is, a közigazgatási perekben is irányadó a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 427. § (1) bekezdés *a)* pontja, melynek értelmében, ha az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz eljárásban a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezést megsemmisíti, és *ezért* az Alkotmánybíróság eltérő döntése hiányában az Alkotmánybíróság eljárására okot adó ügyben nem alkalmazható, az alkotmányjogi panasz orvoslásának eljárási eszközét a Kúria állapítja meg. A Pp. hivatkozott rendelkezése alapján a jogszabály megsemmisítésének értelemszerű következménye az, hogy a megsemmisített jogszabályi rendelkezés az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben nem alkalmazható. Jelen esetben azonban a Vhr. vonatkozó rendelkezése alaptörvény-ellenességének megállapítására nem az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben (hanem az Abh.-ban) került sor, valamely bírói döntés jogerejének áttörésére pedig csak kivételesen, törvényben egzakt módon meghatározott okból kerülhet sor. Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy egyedi körülményei azonban nem feleltethetők meg automatikusan és nyilvánvalóan a Pp. vonatkozó rendelkezésének. A bírósági döntések jogerejének kivételes jelentősége azt követeli meg, hogy az Alkotmánybíróság kiterjesztő jogértelmezéssel ne tágítsa a jogerő áttörésére vonatkozó esetek körét. Különösen igaz ez akkor, ha az Alkotmánybíróság számára rendelkezésre áll bármely más olyan eszköz, amely alkalmas az alaptörvény-ellenes helyzet orvoslására. Az Alkotmánybíróság ezért az Abtv. 28. § (2) bekezdése alkalmazásával áttért a Debreceni Törvényszék 15.K.700.572/2025/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének vizsgálatára, és az alábbiakat állapította meg.
- [30] A Debreceni Törvényszék (és a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatala) a Vhr. 2023. július 28. és 2025. június 30. között hatályos, utóbb alaptörvény-ellenessé nyilvánított 23. § (4) bekezdése alapulvételével hozta meg döntését az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben. Azáltal, hogy a törvényszék (és az alperes hatóság) az eljárásában olyan jogszabályi rendelkezést alkalmazott, melynek alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság utóbb megállapította, az Alkotmánybíróság által elrendelt alkalmazási tilalom pedig az ügyek egyedi, időbeli sajátosságai miatt nem hatott (nem hathatott) ki erre az eljárásra, az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy annak érdekében, hogy az indítványozót ért alaptörvény-sértés megfelelően orvoslásra kerülhessen, a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítása is elkerülhetetlen.

- [31] Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy a Debreceni Törvényszék 15.K.700.572/2025/4. számú ítélete alaptörvény-ellenessé vált, és azt a rendelkező részben foglaltak szerint megsemmisítette. Figyelemmel arra, hogy a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatala HB-03/ESZEUR/00235-8/2025. számú határozata ugyancsak a Vhr. 2023. július 28. és 2025. június 30. között hatályos, utóbb alaptörvény-ellenessé nyilvánított 23. § (4) bekezdésén alapult, ezért az Alkotmánybíróság az Abtv. 43. § (4) bekezdése alkalmazásával a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatala HB-03/ESZEUR/00235-8/2025. számú határozatát is alaptörvény-ellenessé nyilvánította és megsemmisítette.
- [32] A bírósági, illetőleg hatósági határozat megsemmisítése következtében megismétlésre kerülő eljárásban az eljáró hatóságnak a jelen határozat rendelkező része 2. pontjában kimondott alkalmazási tilalomnak megfelelően kell eljárnia, mely jogi megoldás a Pp. vonatkozó rendelkezéseinek nyelvtani értelmezésével, valamint az Abtv. rendelkezéseivel már maradéktalanul összhangban áll.
- [33] 6. Az Abtv. 46. § (1) bekezdése felhatalmazza az Alkotmánybíróságot, hogy amennyiben a hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásban a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását állapítja meg, a mulasztást elkövető szervet – határidő megjelölésével – felhívja feladatának a teljesítésére. Az Abtv. 46. § (2) bekezdés c) pontja alapján a jogalkotói feladat elmulasztásának minősül, ha a jogi szabályozás Alaptörvényből levezethető lényeges tartalma hiányos.
- [34] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve, az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja és az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz pedig azt a célt szolgálja, hogy az Alkotmánybíróság orvosolhassa azt az esetet, amikor egy ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be. Jelen esetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a vonatkozó eljárási törvények (jelen esetben mindenekelőtt a Pp.) nem tartalmazzak egyértelmű, minden kétséget kizáróan nyilvánvaló, és mind az indítványozók, mind pedig a jogalkalmazó számára is objektív módon megismerhető és alkalmazható előírásokat azokra az esetekre, amikor az Alkotmánybíróság már az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz keretei között kizárólag alkalmazási tilalmat állapíthat meg, tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság valamely határozatában korábban már megállapította az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét. Ez a szabályozási hiányosság, melyet az Alkotmánybíróság a jelen esetben az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti vizsgálatok egyidejű lefolytatásával orvosolni tudott, egyaránt sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó jogállamiság és jogbiztonság követelményét, valamint az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdését, mely szerint az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként köteles azt biztosítani, hogy egy megalapozott alkotmányjogi panasz esetén a megvalósult

alaptörvény-sértés orvoslásra kerülhessen, a vonatkozó eljárási törvényeknek pedig kifejezetten és automatikusan lehetővé kell tenniük a jogalkalmazó számára az Alkotmánybíróság határozatának megfelelő újabb döntés meghozatalát, ideértve különösen a Kúria eszköztárának biztosítását az alkotmányjogi panasz orvoslása eljárási eszközének meghatározására.

- [35] Az Alkotmánybíróság ezért hivatalból eljárva megállapítja, hogy az Országgyűlés az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését és 24. cikk (1) bekezdését sértő, mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet idézett elő azzal, hogy nem szabályozta egyértelműen a Kúria eljárását az Alkotmánybíróság azon döntéseinek esetére, amikor az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja szerinti alkotmányjogi panasz eljárás során állapít meg alkalmazási tilalmat. Az Alkotmánybíróság felhívja az Országgyűlést, hogy jogalkotói feladatának 2026. október 31. napjáig tegyen eleget.
- [36] Mindaddig, amíg a jogalkotó az ebben a határozatban megjelölt mulasztást nem orvosolja, az Alkotmánybíróság, figyelemmel az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó jogállamisági és jogbiztonsági követelményekre, valamint figyelemmel az alkotmányjogi panasz Alaptörvényre közvetlenül visszavezethető funkciójára, rögzíti, hogy a hasonló eljárási jogi körülmények között benyújtásra kerülő alkotmányjogi panaszokat az ebben a határozatában megjelölt módon, azaz az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a együttes alkalmazásával, szükség esetén az Abtv. 28. §-a alapulvételével fogja elbírálni, így módon biztosítva, hogy az alaptörvény-ellenes jogszabályt alkalmazó bírói döntés megsemmisítését követően a Kúria az alkotmányjogi panasz orvoslása eljárási eszközét a rá vonatkozó eljárási törvény keretei között, az alkotmányjogi panasz funkciójára és az Alkotmánybíróság határozatából fakadó követelményekre figyelemmel, az alaptörvény-ellenesség feltétlen orvoslását biztosítva határozhassa meg.

Budapest, 2026. február 3.

Dr. Polt Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kozma Ákos s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [37] Az ügyben hozott határozat első rendelkező részi pontjához az alábbi párhuzamos indokolást csatolom.
- [38] 1. Ki jogosult arra, hogy csak alkalmazási tilalmat kérjen az Alkotmánybíróságtól? Az Abtv. 25. § (1) bekezdése szerinti alkalmazási tilalomra irányuló indítványtételi felhatalmazás a 35/2011. (V. 6.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) foglaltakra tekintettel fogalmazódott meg (lásd különösen az Abh. rendelkező részének 2. pontját). Az Abh. előtti időszakban az Alkotmánybíróság az osztrák jogban ismert és onnan átvett „elsők premizálása” elvet követte, vagyis az alkotmányellenesség kimondása a norma kapcsán *res iudicata* helyzetet keletkeztetett, az alkalmazási tilalmat pedig az Alkotmánybíróság nem tekintette indítványnak, ezért azt egyszerűen visszautasította.
- [39] Az Abtv. 25. § (1) bekezdése és azon tény mögött, hogy csak a bíró felhatalmazott ilyen tartalmú indítvány előterjesztésére két érv húzódik meg. 1) Az Alkotmánybíróság az alaptörvény-ellenesség megállapítására – és ezzel az Alaptörvény védelmére – hivatott, az alkalmazási tilalom kimondása pedig jogkövetkezmény, amely nem önmagában álló hatásköre a testületnek. 2) A bíró viszont az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése alapján a törvénynek, de csak az alaptörvény-konform törvénynek van alárendelve. Következésképpen kétség esetén köteles tisztázni a perben

alkalmazandó jog alkotmányosságát az Alkotmánybíróság előtt. Tehát mindaddig, amíg ugyanazon ténybeli alapból származó, ugyanolyan jogi megítélésű ügyet ugyanazon norma alapján kellene a bírónak eldöntenie, de nem terjeszt elő alkotmányossági indítványt időben (értsd: csatlakozva más bírói indítványokhoz) az Alkotmánybíróságnál, saját perének befejezése előtt indítványozhatja az alkalmazási tilalom kimondását.

[40] A jelen alkotmányjogi panaszeljárás alapügyének bírója az előbbi kezdeményezést elmulasztotta.

[41] 2. Fontos kérdés továbbá az is, hogy mi az alkotmányos alapja a törvényszéki ítélet megsemmisítésének? Erre a többségi indokolás nem azt a választ adta, ami szerintem az Alaptörvényből következik. Az alaptörvény-ellenességet – álláspontom szerint – nem a 11/2025. (X. 7.) AB határozatban, a normával összefüggésben megállapítottak jelentik. Hanem az, hogy a jelen ügy indítványozója a tárgyilagos mérlegelés szerinti észszerű indok nélkül került hátrányosabb helyzetbe azokhoz a peres felekhez képest, akiknek esetében a bíró időben fordult az Alkotmánybírósághoz a perükben alkalmazandó norma alkotmányosságának tisztázása érdekében. Vagyis a bírói döntés utólagos, vagy mondhatjuk visszamenőleges alaptörvény-ellenessége az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése, amelyet az indítványozó az indítványban is hivatkozott.

Budapest, 2026. február 3.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde alkotmánybíró különvéleménye

[42] A Határozatnak a mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet megállapító rendelkezését nem támogattam.

[43] 1. Az alkotmányjogi panasz eljárás a régi Abtv. szerint is létezett. Az Alkotmány, a régi Abtv. azonban – a büntetőeljárások lehetséges felülvizsgálatának elrendelésén kívül – közvetlen lehetőséget nem adott arra, hogy a bírósági eljárásban elszenvedett egyéni jogsérelem orvoslást nyerjen. Az Alkotmánybíróság ezt a korlátot egyszer kísérelte meg áttörni az un. Jánosi-ügyben [57/1991. (XI. 8.) AB határozat] meghozott döntésével, ahol egy polgári peres eljárásban hozott bírósági ítéletet semmisített meg.

- [44] 1.1. A valódi egyéni jogvédelem jogi lehetőségét végül is csak az Alaptörvény, és az új Abtv. teremtette meg. Az Alaptörvény és az új Abtv. az Alkotmánybíróság hatáskörét jelentősen kibővítette. Ezzel egyidőben az alkotmánybírósági döntésekben meghatározható jogkövetkezmények tekintetében – éppen az Alkotmánybíróság tapasztalatai alapján is – rendkívüli szabadságot adott az Alkotmánybíróság számára: „Az Alkotmánybíróság az alkalmazott jogkövetkezményeket az Alaptörvény és e törvény keretei között maga állapítja meg.” [Abtv. 39. § (3) bekezdés] Ez a rendelkezés is az Alkotmánybíróság hatáskörének a bővítését jelentette. A jelen ügghöz kapcsolódóan példaként itt elég csak annyit kiemelni, hogy annak érdekében, hogy az Alkotmánybíróság a feladatait ügyviteli jellegű korlátok nélkül teljesíthesse, az Abtv. 26. § (1) bekezdés szerinti indítvánnyal, illetve a 27.§ szerint indult ügyben is áttérhet a meghozott bírói döntés vizsgálatára (is), illetve áttérhet az alkalmazott jogszabály vizsgálatára (is). A szabályozási koncepció lényege az volt, hogy az Alkotmánybíróság teljesíthesse az alaptörvényi rendeltetését („az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve”), és elláthassa a jogszabályok, a bírói döntések Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatára vonatkozó feladatát. Ez az oka annak, hogy az alkotmánybírósági döntések lehetséges tartalmára vonatkozó szabályok nem algoritmusokat, exceltáblába gyűjthető volt és lehetséges eseteket szövegeztek meg, hanem szabadságot adtak az Alkotmánybíróságnak arra, hogy a lehetséges jogkövetkezményeket az Alaptörvény védelmének, illetve az egyéni jogvédelemnek legmegfelelőbb módon, az általa szükségesnek és elégségesnek ítélt összetételben határozza meg.
- [45] 1.2. A hatályos eljárási törvények a jogerős bírósági határozatot érintő alkotmánybírósági döntés után követendő eljárást eltérően szabályozzák.
- [46] A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) lényegében csak annyit mond, hogy az Alkotmánybíróság általi megsemmisítés esetén az eljárást meg kell ismételni, és a megismételt eljárásban az ügyet az Alkotmánybíróság megsemmisítő határozata okainak és indokainak figyelembevételével kell elbírálni (Be. 632.§). A jogkövetkezményt közvetlenül a megsemmisítéssel érintett bíróság vonja le. Ezért is a Be. azt szabályozza, hogy miként kell megismételni az eljárást a másodfokon, a harmadfokon, a felülvizsgálati eljárásban, meg a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati eljárás érintettsége esetén (Be. 635.–636.§). A jogszabály megsemmisítése esetén lefolytatandó felülvizsgálati eljárás szabályait a Be. rendkívüli jogorvoslatokra vonatkozó része szabályozza, s ott kerül szabályozásra az is, ha az Alkotmánybíróság maga rendeli el a büntetőeljárás felülvizsgálatát.
- [47] Ennek a szabályozási-modellnek a lényege, hogy a panaszeljárásban hozott alkotmánybírósági határozat nem indít el egy különleges kúriai eljárást, azaz az Alkotmánybíróság határozatból eredő jogkövetkezmények meghatározásában a Kúria nem gyakorol különleges hatáskört. A Be. nem teremt közvetlen kapcsolatot az Alkotmánybíróság és a Kúria között. A Kúria akkor válik közvetlen részesévé az

alkotmánybírósági döntést követő bírósági eljárásnak, ha az alkotmánybírósági döntés közvetlenül a Kúria harmadfokú eljárásában, vagy a felülvizsgálati eljárásban hozott határozatát semmisíti meg.

[48] A Be.-vel szemben a Pp. a jogerős bírósági döntésre kiható alkotmánybírósági döntést követő bírósági eljárásban közvetlen és különleges hatáskört biztosít a Kúria számára. A Pp. a panaszeljáráshoz hozott alkotmánybírósági döntés lényegéhez igazodóan kétféle esetet határoz meg [Pp. 427. § (1) bekezdés]:

a) ha az Alkotmánybíróság jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést semmisít meg, és ezért – az Alkotmánybíróság eltérő döntése hiányában – az az alkotmánybírósági eljárásra okot adó ügyben nem alkalmazható, vagy

b) ha az Alkotmánybíróság megállapítja a bírói döntés alaptörvényellenességét és a bírósági határozatot megsemmisíti.

[49] Ugyanitt, az előbbiekhöz igazodva a Pp. 427. § (2) bekezdése rendelkezik arról, hogy a Kúria „az alkotmányjogi panasz orvoslása érdekében” milyen jellegű határozatot hozhat. Ennek – az (1) bekezdéshez igazodva – négy lehetséges irányát jelöli ki. Amennyiben az Alkotmánybíróság anyagi jogszabályt vagy rendelkezést semmisített meg – és az ügyben kizárólag per vagy nemperes eljárás volt folyamatban – akkor a Kúria értesíti az indítványozót, aki 30 napon belül perújítási kérelmet terjeszthet elő a perben eljáró elsőfokú bíróságnál [Pp. 428. § (2) bekezdés a) pont]. A második eset az, amikor az Alkotmánybíróság eljárási jogszabályt vagy rendelkezést semmisített meg, akkor a Kúria „megállapítja az Alkotmánybíróság határozatából következő eljárási jog gyakorolhatóságát a vonatkozó eljárási szabályok megfelelő alkalmazásával és szükség esetén az eljárás azon szakaszának újbóli lefolytatását rendeli el, az azt befejező határozat egyidejű hatályon kívül helyezésével, amelynek kimenetelére az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása hatással lehetett” [Pp. 428. § (2) bekezdés b) pont]. A harmadik eset, amikor az Alkotmánybíróság a bíróság határozatát semmisítette meg. Ekkor a Kúria „az első- vagy másodfokon eljáró bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja, vagy a felülvizsgálati kérelem tárgyában új határozat hozatalát rendeli el” [Pp. 428. § (2) bek. c) pont]. A negyedik eset, amikor az Alkotmánybíróság a bíróság határozatát és a bírósági határozattal felülvizsgált más hatóság által hozott döntést is megsemmisítette. Ekkor a Kúria a döntést hozó hatóságot – az alkotmánybírósági döntés megküldésével – értesíti a szükséges intézkedések megtétele érdekében. Erről a panasz indítványozóját is tájékoztatja. [Pp. 428. § (2) bekezdés d) pont] Miután egy alkotmánybírósági döntés akár eljárási és anyagi jogszabályi rendelkezés megsemmisítéséről és bírósági döntése egyidejű megsemmisítéséről is rendelkezhet, ezért a Kúria a perjogi jogkövetkezmények meghatározásában kiemelt felelősséget visel avégett, hogy az egyéni jogvédelem végső soron érvényesüljön.

[50] A Kúria eljárása nemperes eljárás, de indokolt esetben az alkotmányjogi panasz indítványozóját, az ellenérdekű felet a Kúria meghallgathatja. Az eredményes

alkotmányjogi panasz alapján indított eljárásokat soron kívül kell lefolytatni. (Pp. 428. §).

- [51] A Pp. 427. §-ához írt törvényi indokolás a következőket írja: „A törvény az alkotmányjogi panasz orvoslása eszközének megállapítására vonatkozó hatáskört – a hatályos szabályozáson nem változtatva – a Kúriához telepíti. Ennek a rendelkezésnek az a magyarázata, hogy az Alkotmánybíróság határozatát megelőzően jogerőre emelkedett bírósági határozat kötőerejét csak bírósági fórum oldhatja fel, s ez hívhatja fel az eljárt bíróságot is új eljárásra. [...] Hangsúlyozni kell, hogy az Alkotmánybíróság csak a bírói döntést semmisíti meg, azon túl azonban további utasítást, iránymutatást a bíróságnak nem ad.” A régi Pp. valóban a jelenleg is hatályos tartalommal rendelkezett erről a kúriai eljárásról (rég Pp. 360-363. §). A szabályokat akkor bevezető 2011. évi CCl. törvény indokolása lényegében összefoglalta a törvényi rendelkezések szövegét azzal, hogy „[a] Kúria állapítja meg az alkotmányjogi panasz orvoslásának eljárásjogi eszközét, mivel az Alkotmánybíróság [...] a megsemmisítésen túl további utasítást, illetve iránymutatást nem ad.”
- [52] A Kp. 123. § (1) bekezdése az alkotmányjogi panasz esetén követendő eljárásra Pp. szabályait rendeli alkalmazni. A két eltérő rendelkezés egyike a bírósági határozat megsemmisítésének esetére lehetővé teszi, hogy a Kúria az új eljárásra utasítást mellőzze, ha a jogsérelem utólagos orvoslására nincs lehetőség [Kp. 123. § (2) bek.]. A másik szabály valójában nem is eltérő rendelkezés, mivel az a közigazgatási cselekmény megsemmisítésének esetére írja elő az AB határozatának a közigazgatási szerv részére történő megküldését a szükséges intézkedések megtétele végett. Erről a panasz indítványozóját is tájékoztatni kell [Kp. 123. § (3) bek.].
- [53] 1.3. Az Alkotmánybíróság a 2012. január 1-jétől 2025. december 31-ig 222 határozatában bírósági döntést, illetve hatósági döntést semmisített meg. Ebben a számban a jogszabály megsemmisítésekhez esetlegesen kapcsolt alkalmazási tilalmat, vagy büntetőeljárás felülvizsgálatát elrendelő alkotmánybírósági határozatok nincsenek is benne. Az Alkotmánybírósági határozatok bíróságon belüli jogkövetkezményeinek alakulásáról csak közvetett ismeretekkel rendelkezik az Alkotmánybíróság. Amennyiben azonban a Kúria (büntető ügyekben az alsóbb fokú bíróság, vagy valamely hatóság) az eljárásjogi következményeket nem tudta volna megállapítani, vagy azt nem az alkotmánybírósági döntésnek megfelelően állapította volna meg, akkor az ügy bizonyosan visszakerült volna az Alkotmánybírósághoz. Ilyen eset azonban mindössze két alkalommal fordult elő, az egyik az un. rendőrképmás ügy volt, a másik pedig egy választási ügy. Mindeközben az elmúlt 13 évben bizonyosan voltak olyan alkotmánybírósági határozatok – különösen az egyesített eljárásokban –, ahol az alkotmánybírósági határozat rendelkezésében egyszerre lehetett bírói döntés megsemmisítés, jogszabály megsemmisítés és alkalmazási tilalom, vagy felülvizsgálat elrendelés is. Nincs arra utaló adat, hogy ezek az összetett rendelkezések a bírósági eljárás további menetét megakasztották volna. A tapasztalat

azt igazolja vissza, hogy az intézmények közötti együttműködés, a hatásköri szabályok megtartása és a Pp.-nek, Be.-nek és Kp.-nak az Alaptörvény 28. cikk szerinti értelmezése nem jelent megoldhatatlan kihívást a Kúria, a bíróságok és a hatóságok számára.

- [54] 1.4. Az Abtv. és az eredményes panaszeljárások utáni bírói eljárásra vonatkozó jogintézményi rendszer lényege, hogy
- az Alkotmánybíróság a bírósági eljárás további mikéntjére utasításokat nem adhat,
 - a bíróságok további eljárását nem szorítja matematikai pontossággal (mintegy excel táblába foglalva) meghatározottan arra, hogy az Alkotmánybíróság különféle, összetett rendelkezéseket is tartalmazó egyes döntéseit, hogyan fordítsa át az eljárásjogban akkurátusan megszabott ilyen-olyan bírósági rendelkezésekre,
 - az alkotmányjogi panasz céljául szolgáló egyéni jogvédelem biztosítása az AB és a Kúria (rendes bíróságok) közös felelőssége.
- [55] A törvények indokolásai nem szolgálnak bőséges magyarázattal arra, hogy az eljárási szabályokat miért így alakították, s hogy miért alakították eltérően a büntető eljárások és a polgári (közigazgatási) eljárások mikéntjét. A törvényhozói szándék mögött azonban bizonyosan ott voltak az Alkotmánybíróság és a Kúria érvei is. Az erre vonatkozó személyes visszaemlékezések, meg az elérhető jogirodalom azt igazolja, hogy a szabályok ilyenfajta kialakítása mögött az intézmények között kialakult megegyezés is jelen volt. Ahogyan az Abtv. 39. § (3) bekezdése szabadságot ad az Alkotmánybíróságnak a jogkövetkezmények meghatározását illetően, ehhez hasonlóan a Kúria és a bíróságok is viszonylag szabadon határozhatják meg a jogkövetkezményeket. Ezt az Abtv. 43. § (2) bekezdése is nyilvánvalóvá teszi a bírói döntés megsemmisítésének esetére: „A bírói döntést megsemmisítő alkotmánybírósági eljárások szabályait tartalmazó törvények rendelkezéseit kell alkalmazni.”
- [56] A törvényhozó arra az álláspontra helyezkedett, hogy a polgári és közigazgatási ügyekben a Kúriának közvetlen hatáskört is biztosít az alkotmánybírósági döntésnek az egyedi ügyre vonatkozó további végrehajtásában. Ennek azért is lehet jelentősége és hasznossága, mert így a jogegység szempontjából is számosságot adó ügytípusokban a Kúria közvetlen és „kényszerű” rálátással rendelkezik az alkotmánybírósági gyakorlatra, illetve lehetőséget kap a jogegység ennek megfelelő figyelemmel kísérésére, alakítására. A bíróság intézményi szabadságának biztosítása – az intézmények egymás iránti bizalma és tisztelete mellett –, valamint az Alkotmánybíróságnak a további eljárásra vonatkozó instrukcióktól való visszatartása (ne váljon superbírósággá) végső soron éppen a jogbiztonságot szolgálja. Azt szolgálja, hogy az alkotmányos intézmények a maguk hatásköri korlátait megtartsák, s hogy legyenek tekintettel a másik alkotmányos rendeltetésére. Nagyobb elfogadottságot adhat az alkotmánybírósági döntésnek, a végrehajtásának, ha azt a rendes bírósági szervezet csúcsán álló Kúria fordítja vissza/le a bírósági eljárásba,

vagy legalábbis jelképes szerepet kap benne (pl.: ő küldi meg a hatóságnak az Alkotmánybíróság határozatát). Az egyéni jogvédelemnek hosszú távon az kedvez, ha a két intézmény (intézmény rendszer) harmonikus együttműködésben végzi feladatát. Az így kialakított, és zökkenőmentesen működő rendszernek a megbontása nem kecsegtet a jobb működéssel, hanem csak azt a kockázatot hozza magával, hogy a jogalkotói buzgalom, a társadalmi mérnökösödés ürügyül szolgálja az alkotmánybírósági eljárás, és a bírósági eljárások kapcsolódó szabályainak változtatásához.

- [57] 2. A jelen ügygel összefüggő, III/1705/2025. számon indult ügyben az Alkotmánybíróság 2025. szeptember 30-án hozott döntést, aminek közzétételére október 9-én került sor. A jelen ügybeli indítvány 2025. szeptember 9-én, az előbb érkezett indítvány elbírálása előtt érkezett meg az Alkotmánybíróságra. Amennyiben a jelen ügy – amelyben az előbbivel azonos jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását kérte az indítványozó – is egyesítésre került volna a III/1705/2025. számon indult üggyhöz, abban az esetben a meghozott és közzétett 11/2025. (X. 9.) AB határozat a következő rendelkezést is tartalmazta volna: „Az alaptörvény-ellenes rendelkezés nem alkalmazható a Debreceni Törvényszék 15.K.700.572/2025/4. számú ítéletével befejezett ügyben.”
- [58] Álláspontom szerint a támadott jogszabály alaptörvény-ellenességét megállapító 11/2025. (X. 9.) AB határozat *erga omnes* hatálya folytán a jelen ügyben elégséges lett volna az alkalmazási tilalomról való rendelkezés. Ennek alapján a Kúria a Pp. fent idézett szabályai megfelelő alkalmazásával gondoskodott volna az eredményes alkotmányjogi panasz perjogi eszközének meghatározásáról. A jelen Határozat az alkalmazási tilalom elrendelésén túl a törvényszéki ítélet és a hatósági határozat megsemmisítéséről is rendelkezett (Abtv. 28. §). Így kétszeres biztosítékot kapott az indítványozó arra, hogy az egyéni jogsérelme orvoslást nyerjen. A megsemmisítő rendelkezés miatt a Kúria közbenjárása lényegében egy ügyviteli mozzanatra szűkölt (értesíti a hatóságot és az indítványozót), és az eljárásnak a hatóságnál újra kell kezdődnie.
- [59] 3. A Határozat 1. és 2. számú rendelkezése éppen azt igazolja, hogy a jelenlegi jogszabályi keretek és szövegek alapján is lehetséges az egyéni jogvédelem biztosítása. Ezek után okkal merül fel a kérdés, hogy a mulasztás megállapítása miféle jogrendbeli alkotmányos hiba kiküszöbölése végett szükséges.
- [60] A jogszabályok tökéletesítésének, a hézagok, a jogértelmezési terek csökkentésnek, az automatikus alkalmazás matematikai bizonyossággal történő meghatározásának igénye jogelméleti alapokra is visszavezethető. A jogpozitivizmus jogelmélete már a nevében hordozza, hogy ez pozitív, azaz jó. A lényege abban foglalható össze, hogy a jog érvényessége nem az erkölcsi tartalmától, hanem a létrejöttének a módjától függ. Kiindulópontja, hogy a jog és erkölcs elválik egymástól, a jog forrása az állami akarat,

a formális érvényessége elsődleges, a jogot zárt rendszerként kell felfogni: legyen hézagmentes. A jogpozitivizmusnak azonban vannak árnyoldalai: a jog elszakadása az igazságosságtól és az erkölctől, a túlszabályozás és ezáltal bekövetkező merevség és életszerűtlenség, a jogalkalmazói felelősség és mérlegelés elsorvadása, a normasokasodás és átláthatatlanság, a jog társadalmi elfogadottságának a gyengülése, a társadalmi változásokhoz való alkalmazkodás elnehezülése, a jog eszközszerű használatának túlburjánzása (technikai szabályozás, ami elfedi az értékválasztást).

- [61] Az Alaptörvényre is vonatkoztathatóan érdemes kiemelni azt, hogy az Alaptörvény nem tartalmaz paragrafusokat. Ezzel is szimbolizálja azt, hogy az Alaptörvény nem jogszabály [lásd még Alaptörvény R) cikk]. Az Alkotmánybíróság számára azonban ebből az következik, hogy amikor a jogszabálynak az Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, akkor a jogszabályt nem csupán a jogpozitivisták megközelítéséből kell vizsgálnia, hanem végsősoron az alkotmányos, értékalapú megközelítést kell megjelenítenie.
- [62] Itt a mulasztás megállapítása, a törvényhozó cselekvésre késztetése egy kialakult jogintézményi rendszer (szisztéma) átalakításának alkotmánybírósági igényét mutatja. Ehhez kapcsolatosan érdemes felidézni Aquinoi Szent Tamás intelmét: „Minél inkább leereszkedünk a részletekbe, minél több feltételt támasztunk, annál inkább növekszik egy alapelv meghatározatlansága.”
- [63] A jogi norma nem matematikai képletekhez hasonlóan megismerhető és alkalmazható. A jog rendeltetése nem az, hogy a részleteiben különböző, de majdan lehetségesen előforduló, minden egyes élethelyzetre automatikusan alkalmazható külön-külön képletet adjon. A jog valóságra alkalmazása a jogalkalmazó (alkotmánybíró, bíró) értelmezését igényli. A Határozat szerinti mulasztás megállapítását indokoló elvárás az „objektív módon való megismerhetőség”. Ez a jelen esetre olyan ideát fogalmaz meg, amely a jog természetének mond ellent, és alkotmányosan nem is értelmezhető. A Határozat indokolása nem is magyarázza az Alaptörvény B) cikk (1) és a 24. cikk (1) bekezdésének a sérelmét, így homályban hagyja azt, hogy ezen alaptörvényi elvekből miként vezethető le a törvényhozó jogalkotásra való kötelezése. A Határozat indokolása azt sem tárja fel, hogy a törvényhozói akarat mi volt az Abtv. és az eljárási törvények szabályai mögött, hogy ezek együttes értelmezésével a hatályos szabályok milyen jogintézményi rendszert („szisztémát”) jelenítenek meg. Az indokolás akár azt is sejtetheti, hogy az Alkotmánybíróság a jelen ügyben a törvényi rendelkezések ellenére döntött az alkalmazási tilalomról meg a bírósági és hatósági döntések megsemmisítéséről.
- [64] Álláspontom szerint a Határozat 1. és 2. rendelkezése az Alaptörvénynek, és az Abtv.-nek megfelelő. Ennek alapján a bíróságok, a hatóságok a rájuk vonatkozó és jelenleg hatályos jogszabályok alapján képesek az indítványozó egyéni jogsérelmének

eljárásjogi jogkövetkezményét meghatározni. Ezért a mulasztás megállapítása szükségtelen volt: „Ha nem szükséges változtatni, akkor szükséges nem változtatni.”

Budapest, 2026. február 3.

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

A különvélemény 2. és 3. pontjához csatlakozom.

Budapest, 2026. február 3.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán alkotmánybíró különvéleménye

- [65] 1. Határozat 1. pont alatti és 2. pont alatti rendelkezését támogattam; ám nem értek egyet a 3. pont alatti – mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására vonatkozó – rendelkezéssel. Kisebbségben maradván a Határozathoz különvéleményt csatolok [Abtv. 66. § (2) bekezdés].
- [66] 2. Álláspontom szerint az alkotmányossági kérdést – egyazon, illetve ugyanazon jogszabályhely vonatkozásában – valójában, s jelen Határozatot megelőzően a 11/2025. (X. 9.) AB határozat eldöntötte és alaptörvényellenességet állapított meg. Ám kétségtelen, hogy az alapügyben eljáró bíróság [a 11/2025. (X. 9.) AB határozat megszületését megelőzően] 2025. június 25-én hozott jogerős ítéletet, melyben alkalmazta a 2023. július 28. – 2025. június 30. között hatályban volt, s utóbb alaptörvényellenessé nyilvánított jogszabályt.
- [67] Az ilyen helyzet – értelemszerűen – a perbíróságnak fel nem róható, s az Alkotmánybíróság ügykezelése körében sem kiküszöbölhető.
- [68] 3. Ehhez képest álláspontom szerint elvi jelentősége részint annak van, hogy az Alkotmánybíróság („tettazonosság” esetében) miként tekint a korábban kimondott alkotmányellenességre egy később tárgyalt ügyben. Belátással elfogadtam, hogy a megsemmisítés mellett az alkalmazási tilalom is indokolt. Ugyanakkor utóbbit csupán az egyértelműsítés végett, félreértés elkerülése végett tartottam szükségesnek, lévén a korábbi alkotmányellenesség megállapításának hatálya nyilvánvalóan kiterjed a

későbbi alkalmazásra is. Álláspontom szerint az alkotmányellenesség kimondása valójában azt jelenti, hogy az adott jogszabályhely már a megszületése időpontjában alkotmányellenes volt, csupán annak felismerése várt (maradt) az Alkotmánybíróságra.

- [69] Kétségtelen, hogy e tekintetben felmerül a hatály kérdése, ám ehelyütt csupán azt említem meg, hogy e tekintetben nem tartom feltétlen, mechanikusan alkalmazható analógiának mindazt, ami a jogszabály hatályára vonatkozó.
- [70] 4. Ehhez képest (egyazon jogszabályhelyre vonatkozóan)
- van egy alaptörvény-ellenesség kimondása [a 11/2025. (X. 9.) AB határozat által],
 - van egy alkalmazási tilalom kimondás részint a 11/2025. (X. 9.) AB határozat által (értelemszerűen akkortól kezdve),
 - van egy alkalmazási tilalom kimondása részint a jelen Határozat által (értelemszerűen mostantól kezdve), s
 - meg van semmisítve a jelen alapügy döntése.
- [71] Következésképpen ezzel az alkotmányos környezettel találkozik az alapügy megsemmisítés utáni helyzetében az arra jogosult, vagyis a Kúria. Ehhez képest pedig álláspontom szerint a Kúria számára nem válhat kétséggé, hogy mit kell tennie.
- [72] 5. Ekként pedig – álláspontom szerint – a mulasztás, vagyis a jogalkotó számára felhívás, feladatszabás indokolatlan, a jogállapot nem hiányos, az alapügyben való jogjavítás perjogilag nem ütközik akadályba, esetleges értelmezési kérdésben a Kúria számára nincs, nem keletkezik uralhatatlan helyzet.

Budapest, 2026. február 3.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró